

Nummer 131 — september 2023

Uitgave van de NGV Afdeling Amsterdam e.o.

Redactie zoekt versterking

Inhoud	Va.
Afdelingsactiviteiten	
Bestuursleden gezocht	03
Redactie zoekt versterking	03
Mutaties Ledenbestand (t/m 1 september 2023)	05
Artikelen en algemene berichten	
Gast sprekers op de Zuidas:	
Verslag lezing 18 april 2023 Rob Bonn over:	
<i>Joodse Begraafplaats in Muiderberg</i>	04
Komende lezing: Anke Wartenbergh over:	
<i>100 jaar Betondorp</i>	05
Nieuwe leden stellen zich voor	
<i>Mw. Rianne Joosse</i> door Harry Bovenkerk	06
<i>Dragers van één achternaam</i>	07
Genealogisch gereedschap	
<i>Hoe heten familieleden in andere talen en culturen?</i> door Erik Wiersma	08
Diverse berichten	op 10 en 15
Twee handige landkaarten van Nederland (1798 en 1807)	11
Namen maanden tijdens de Bataafsche Republiek	13
Veel gebruikte afkortingen op (Rotterdamse) gezinskaarten	14
<i>Elke stamboom telt wel twee of meer verminkte takken</i> Erik Wiersma	16
<i>Geboortedata en oorlogen</i> door Erik Wiersma	18
Op de achterkant buiten	
Afdelingsbestuur	Redactie
Colofon	Lid worden van de NGV

Beeldverantwoording

Logo's eigendom van de genoemde organisaties. Foto p. 6 eigen foto Rianne Joosse; landkaarten p. 11 + 12, wapen Bataafsche republiek p. 13 en schema p. 18: publiek domein; snippet p. 15 via antecendentia.com

Al onze bijeenkomsten zijn in **De Thomas**,
Prinses Irenestraat 36 (nabij Beethovenstraat en WTC) 1077 WX Amsterdam.
(020 673 81 71 info@dethomas.nl) tenzij anders aangegeven.

De Thomas is goed – en het best - bereikbaar met het openbaar vervoer en fiets. Neem tram 5. bus 65 of 246. Check voor uw vertrek altijd wel een OV-reisplanner, zoals www.9292.nl

Voor de auto geldt tot 21.00 uur betaald parkeren. Tot ca. 19.30 uur is er voldoende ruimte. De Thomas ligt vlakbij een afrit van de A10. De parkeergarages rondom Station Zuid zijn heel duur. Voor sommige heb je zelfs een abonnement nodig. Pas op: parkeer echt in de Irenestraat zelf, want met een parkeerapp kun je in omliggende straten niet langer dan 1 uur parkeren!

Bestuursleden gezocht

Door het wegvallen van enkele bestuursleden is uw – vinden wijzelf - op zich goed functionerende afdelingsbestuur momenteel onderbezet. Hierdoor moet veel teveel werk door te weinig mensen gedaan worden. Een situatie die, zult u begrijpen, niet vol te houden is.

Bovendien bestaat het bestuur nu uit een even aantal personen, terwijl een afdelingsbestuur binnen de NGV uit een oneven aantal personen hoort te bestaan.

Wij zoeken een 1 á 2 nieuwe bestuursleden

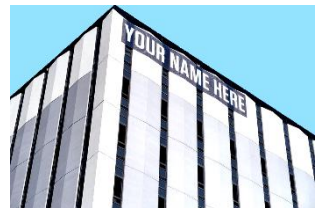
Aanvankelijk zal het nieuwe bestuurslid binnen het bestuur gaan meedraaien als een algemeen lid zonder specifieke taken.

Wie zoeken wij:

Wij zoeken iemand die bereid is deel te nemen aan de bestuursvergaderingen. Iemand die enthousiast is, die kritisch kan kijken naar bepaalde zaken en een open discussie kan voeren over tal van onderwerpen die in het bestuur en de vereniging in zijn geheel aan de orde komen.

Interesse? Neemt u dan contact op met:

Mevrouw W. (Wil) Furrer-Kroes
035 526 7814
secretaris-asd@ngv.nl

Redactie zoekt versterking

Ook de redactie van Amstelland kan versterking goed gebruiken. U merkt het al aan de dikte van dit nummer. We hebben nu al niet genoeg handjes om alle stukjes op tijd klaar te krijgen. Waar nog bijkomt dat eind 2023 de redactie zal krimpen van 5 naar 2 leden en dat is echt te weinig om een blad te kunnen maken.

Heeft u een beetje gevoel voor taal? Lijkt het u leuk om artikelen te schrijven en/of te corrigeren? Bent u handig met het bewerken van beeldmateriaal? Ligt het u wel om zo nu en dan contact te zoeken met anderen (leden en niet-leden) om hen te verleiden iets over (vaak) hun familiegeschiedenis te vertellen (en te tonen) in Amstelland? Ziet u soms berichten die het waard zijn om ook in Amstelland onder de aandacht te brengen? Stuk voor stuk redenen waarom u welkom bent in onze redactie.

Meer weten? Een keer een afspraak maken? Neem dan contact op met ons redactielid Wil Furrer-Kroes (adresgegevens hierboven).

Verslag lezing Rob Bonn, lid gidsenteam, 21-02-2023

Joodse Begraafplaats in Muiderberg

Liesbeth Stricker

Rob Bonn startte zijn lezing met het vertonen van een 12 minuten durende film over de begraafplaats. Daarna leidde Rob ons in woorden rond over de begraafplaats en liet hij ons kennis maken met joodse gebruiken en termen.

De begraafplaats ontstond nadat Hoogduitse (Askjenazische) Amsterdamse Joden in 1642 een stuk grond kochten bij Muiderberg met een lening van Portugese (Sefardische) Amsterdamse Joden. Tot die tijd werden de Hoogduitse Amsterdamse Joden begraven in Ouderkerk aan de Amstel op de Sefardische Joodse begraafplaats. Zolang de lening niet was afbetaald konden ook Sefardische Joden begraven worden in Muiderberg. Het heeft 34 jaar geduurd voor de lening was afbetaald. Het verschil tussen graven van Sefardische Joden en de Hoogduitse Joden is te zien aan de steen. De eerste graven zijn voorzien van een liggende steen, de andere graven van staande stenen.

Op de begraafplaats bevond zich ook een metaheerhuis. Hierin vond het ritueel reinigen van de overledene plaats. Het huidige metaheerhuis in Amsterdamse schoolstijl is gebouwd in 1933 en staat inmiddels op de rijksmonumentenlijst. Tegenwoordig vinden daar niet meer de rituele reinigingen plaats maar wordt het gebouw gebruikt als aula. In Buitenveldert bevindt zich het huidige metaheerhuis dat gebruikt wordt voor alle Joodse overledenen van Noord-Holland. Vlakbij het metaheerhuis op de begraafplaats staan twee monumenten: een ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Shoah en een specifiek ter herinnering aan de vermoorde rabbijnen van Amsterdam.

De afstand van Amsterdam naar Muiderberg bedroeg zeker 15 kilometer en de eenvoudigste route naar Muiderberg was over het water. De overledenen werden dan ook per schip naar hun laatste rustplaats vervoerd.

De begraafplaats is nog steeds in gebruik en is in de loop van de vele jaren meerdere keren uitgebreid. Op dit moment telt de begraafplaats ruim 45.000 graven.

Rob Bonn heeft ook nog de aanwezigen volop de gelegenheid gegeven vragen te stellen over de vele Joodse gebruiken.

Komende Lezing Anke Wartenbergh, stadsgids, 19-09-2023

100 jaar Betondorp

Zowel de Romeinen als de Grieken bouwden al met beton. Zie bijvoorbeeld de overblijfselen van aquaducten en zelfs het Colosseum. Het was echter pas in de 19de en 20ste eeuw dat beton een grote ontwikkeling doormaakte en dat het materiaal werd verbeterd tot het product dat vandaag de dag wordt gebruikt.

Beton, samengesteld uit cement, water en zand, grind en/of steenslag is een materiaal dat nu niet meer weg te denken is in de bouw. Het is relatief goedkoop, eenvoudig in gebruik en kent vele mogelijkheden.

Rond 1920 was het duidelijk dat er iets gedaan moest worden aan de schrikbarende woningnood en de slechte leefomstandigheden onder de arbeiders in Amsterdam.

In opdracht van de SDAP-wethouder Floor Wibaut werd er door negen architecten met negen verschillende soorten beton het tuindorp Watergraafsmeer, kortweg Betondorp, ontworpen en gebouwd. In 1923 was het klaar. Het ging al gauw Het Rode Dorp heten. Het idee bij het ontwerpen was dat veel groen, licht en lucht van de arbeiders betere mensen zou maken.

Wat is daarvan terecht gekomen? En hoe staat het nu met het 100-jarige Betondorp?

Mutaties ledenbestand

(bijgewerkt tot en met 1 september 2023)

Nieuw lid:

Mw. A. Joosse, Amsterdam
Mw. J.C. Snikkenburg, Amsterdam
Mw. M.N. Wigleven, Haarlem

Lidmaatschap beëindigd:

F. van Eunen, Nieuwkoop
L. Stern, Doorn

M.C. van Steijnen, Noordwijkerhout
W.A.M. van Berkom, Amstelveen

Overleden:

Drs. F.P.M. Garnier, Amstelveen
H.B. Russel, Lanaken, België

Adreswijziging:

F.J.M. Bakker, Amsterdam

Onderzoek naar eigen familie

Harry Bovenkerk

Een van onze nieuwe leden van de afgelopen tijd is theoloog / docente Rianne Joosse uit Amsterdam. Jaren geleden, toen internet nog in de kinderschoenen stond, deed zij daar al wat genealogisch onderzoek. Maar het laatste jaar is dat veranderd en doet zij op internet zoals ze zelf zegt ‘intensief onderzoek’.

‘Ik ben daarbij allereerst geïnteresseerd in mijn eigen familie in de ruimste zin van het woord,’ vertelt Rianne.

“En behalve **Joosse** (regio Beveland, Rotterdam) gaat het mij daarbij dan in ieder geval om de familienamen **Zondag** (Schiedam, Den Haag, Duitsland), **Lodde** (Haarlem, Kerkrade, Zuid-Limburg), **Dassen** (Bemmel, Kerkrade), **Klaassen** (Kerkrade, Bergen op Zoom), **Bregstein** (Litouwen, Amsterdam, Huizen), **De Klerk** (Amsterdam), **Van Hoof** (Eindhoven), **Van Gennip** (Eindhoven) en **Frijters** (Breda, Tilburg, en sinds kort ook **Baarle** (zowel de Nederlandse als de Vlaamse kant)

Rianne Joosse

Voornaamste bronnen

‘Natuurlijk gebruik ik naast *Facebook* en *Instagram* ook bronnen als *Wiewaswie* en *Delpher*. Daar kun je eigenlijk niet omheen.

Maar ik ga zeker ook naar online regionale of stadsarchieven als *Schiedam-Gen* (<https://sgen.schiedam.nl/>) en *ZeeuwenGezocht* (<https://www.zeeuwsarchief.nl/zeeuwen-gezocht/>).

Soms vind je daar namelijk net wat meer dan bij www.wiewaswie.nl.

Internationaal gezien gebruik ik ook Vlaamse sites (vaak via <https://www.archief.vlaanderen.be/>), *FamilySearch* (<https://www.myheritage.nl/>), en verschillende Duitse archieven. Al heb ik in die Duitse archieven mijn weg nog niet echt gevonden.’

Resultaten

‘Alle stamboomgegevens die ik vind, leg ik vast in *Aldfaer*. En alle resultaten bewaar ik zowel voor mezelf als om te verspreiden in de eigen familiekring.

'Als het gaat om bijzondere ontdekkingen of verhalen dan ben ik veel trieste situaties tegengekomen:

- Ik denk dan bijvoorbeeld aan de gezinnen van mijn overgrootvader van vaderszijde. Daar overlijden werkelijk alle jongens voor hun vijfde levensjaar, hertrouwt mijn overgrootvader drie keer en wordt uiteindelijk mijn grootmoeder geboren als hij 76 is. Haar moeder is dan 33.
- Een grootvader van mijn schoonzoon wordt als hij zes weken is afgestaan aan een weeshuis en groeit daar verder op. Voor zover wij weten heeft hij er geen enkel idee van dat zijn grootouders, ooms, tantes enzovoort. gewoon in de buurt wonen en dat zijn moeder nogmaals een buitenechtelijk kind krijgt, een dochter, die ze wel zelf opvoedt.
- *Wanneer zij gaat dementeren wordt mijn overgrootmoeder overgebracht naar een gesticht in een Brabants plaatsje - op zo'n afstand van haar familie in Schiedam dat, ook gezien de familieomstandigheden, haar daar niemand meer bezocht zal hebben.

Geen ontdekkingen van onbekend familiekapitaal of beroemde afstamming 🤪, dus. Maar deze verhalen maken wel dat ik meer begrip heb gekregen voor grootouders die soms wat stugger en onvriendelijk waren dan je als kind van opa's en oma's verwacht.'

Tenslotte

Over wat zij voor haarzelf van haar lidmaatschap van onze vereniging verwacht, heeft Rianne 'nog niet echt nagedacht.'

Maar mocht u haar op een of andere manier (verder) kunnen helpen dan is een mailtje naar haar altijd welkom: joosse.rienne@gmail.com.

Dragers van één achternaam

Meestal speuren genealogen naar de (directe) voorouders (waar-door als een lijn kinderloos uitsterft de kans groot is dat deze in geen enkele stamboom voorkomt.) Maar het kan ook anders.

Bij onder meer de Britse [Guild of One Name Studies](https://one-name.org/) en de [Surname Society](https://surname-society.org/surname-studies/), zoeken ze naar alle dragers van één achternaam (en varianten daarvan) en bestuderen die dan als groep. Denk bijvoorbeeld aan de oorsprong van de naam, de betekenis, de relatieve frequentie, de verspreiding in plaats en tijd, patronen van immigratie en emigratie, en varianten en 'afwijkingen'. Vaak beginnen mensen aan zo'n één achternaamstudie als ze een spreekwoordelijke muur willen ontwijken (kan succesvol zijn).

Nadelen zijn er zeker ook. Zoeken naar een achternaam is soms geografisch beperkt. En de getrouwde vrouwen ontbreken omdat zij hun achternaam veranderen als ze trouwen. Maar een interessante manier van werken, is het wel, gezien ook alle bladen van familieorganisaties. Ook in Nederland heel wat.

<https://one-name.org/>

<https://surname-society.org/surname-studies/>

Hoe heten familieleden in andere talen en culturen?

Erik Wiersma

Sinds enkele maanden is er de [KinBank](#), een openbare database van verwantschapsterminologieën; dus van grootouders tot kleinkinderen, (half)broers en (stief)-zussen, en van ouders en hun kinderen en meer.

Je vindt er terminologieën in uit 1229 talen, van het Paraguyaanse Aché tot het Zuid-Afrikaanse Zoeloe. Een verzameling die ook voor genealogen zeker interessant kan zijn.

KINBANK

DATABASE OF KINSHIP TERMINOLOGY

In de *KinBase* zijn al bijna 211.000 verwantschaps- of 'kintermen' opgenomen; een aantal dat nog voortdurend stijgt. Zoveel termen klinkt veel maar dan heb je het over nog geen 15% van alle talen die vandaag op de wereld gesproken worden. Bij de bestudering van deze talen komen interessante zaken naar voren. Zaken die je kunnen helpen bij je onderzoek. We pikken er twee uit:

Broers en zussen in de landen om ons heen

In het Nederlands hebben we het bij mensen met gemeenschappelijke ouders over 'broers **en** zussen'. In andere Europese talen bestaat daar overigens vaker ook één woord voor. Zo kun je het behalve over Brüder und Schwestern in het Duits ook hebben over *Geschwister*. In het Engels spreek je dan over *siblings*. In het Spaans is het *hermanos*. En in het Frans kun je (la) *fratie* zeggen

In het Nederlands hebben we er geen officiële term voor, maar wordt zeker in het onderwijs (eigen ervaring ew) en de zorg vaker *brussen* en vooral *brusjes* gebruikt. (Dat redactie en lezers van Onze Taal in 2010 deze samentrekking van broertje en

zusje 'vreselijk' en 'onvolwassen' vonden en kozen voor 'genoten' (oudergenoot, vadergenoten, moedergenoten)¹ maakte nooit indruk.)

Aanduiding broers en zussen wereldwijd

Interessant is dat de meerderheid van de in de KinBank opgenomen talen mensen met gemeenschappelijke ouders niet als *broers en zussen* beschrijven. Spreken over 'broers en zussen' is pas de derde meest voorkomende manier.

Meestal worden er vier broer- en zuscategorieën gebruikt, zoals bijvoorbeeld in het Japans. Zij hebben verschillende termen voor oudere broer (ani), jongere broer (omōto), oudere zus (ane) en jongere zus (imōto)."

Neven en nichten in het Nederlands

Nog zo'n onhandig duo: neef en nicht. Ook in onze familie al snel een wie-bedoel-je? kwestie toen er behalve kinderen van de broers en zussen van mijn ouders (traditioneel onze neven en nichten) ook kinderen van die kinderen kwamen. Dat waren immers ook neven en nichten.

(Gelukkig kwam Onze Taal in dit geval met een aansprekender oplossing door de kinderen van de kinderen oom- of tantezegger / -zegster te noemen. Iets dat wij tegenwoordig inderdaad doen.)

Neven en nichten in andere talen

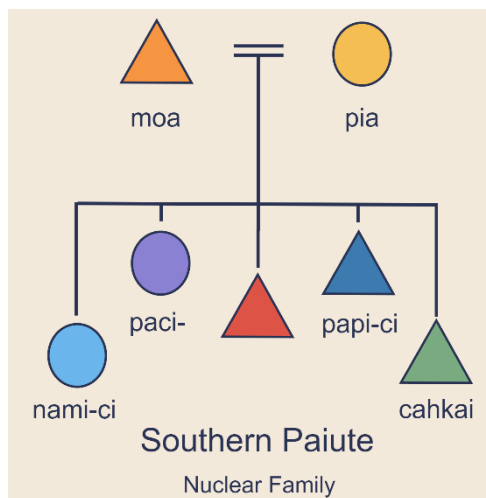
In sommige talen en culturen wordt dit onderscheid traditioneel scherp gemaakt. Bijvoorbeeld in Bantu-talen. Een al lang bestaande verklaring voor deze gesplitste terminologie is dat er zo onderscheid gemaakt wordt tussen neven en nichten die wél met elkaar mogen trouwen en andere neven en nichten die dat niet mogen. Daar blijkt echter in de *KinBank* geen enkel bewijs voor te vinden,

En zo zijn er nog wel meer puzzels die, als je er in geïnteresseerd bent, behalve in de *KinBank* zelf ook makkelijk te vinden zijn via alle zoekmachines.

Maar stel dat u tijdens uw onderzoek stuit op een persoon die bijvoorbeeld beschreven wordt als de Japanse 'ane' Hanako, dan weet u dankzij *KinBank* dat het gaat om een oudere zus.

Nog los van het feit dat de voornaam Hanako vaker gebruikt wordt voor eerstgeboren meisjes en 'bloemenmeisje' betekent. 😊

<http://www.kinbank.net/>

¹ Familierelaties (1): <https://onzetaal.nl/uploads/editor/1006gaten.pdf>

Transkribus sterk verbeterd

In ons vorige nummer (ASL #130, p. 8) was Paul Balm al best positief over de toenmalige versie van Transkribus. Welnu: op 30 augustus is er een nieuwe webversie van Transkribus live gegaan.

Met Transkribus, een op kunstmatige intelligentie gebaseerd platform voor tekstherkenning kunnen vooral handgeschreven documenten leesbaar en doorzoekbaar worden gemaakt.

De grootste verbetering is de interface. Tot nu toe was deze heel complex. Het prettige van de nieuwste versie is dat gebruikers nu nog maar te maken hebben met één platform dat je snel onder de knie hebt.

Meer weten? De komende weken zullen er een aantal nieuwe webinars en video-tutorials gepubliceerd worden. Een Engelstalige vind je op [YouTube](https://youtu.be/3mv7_pYDK5E): (https://youtu.be/3mv7_pYDK5E) (En kijk dan ook rechts voor meer video's.)

Kent u het MyHeritage Kennisplatform al?

Eén van de dingen die daar momenteel aangeboden worden zijn gratis webinars. Op het moment van schrijven stonden er nieuwe 65 gepland, meest in het Engels, een enkele in het Frans. De begintijden variëren sterk omdat inleiders overal ter wereld kunnen wonen. Op de site worden die begintijden aangegeven in 'onze' CEST dus Central European Summer Time, en in de te downloaden brochure in EST, de zes uur eerdere Amerikaanse Eastern Standard Time.

Sommige, dus niet alle uitzendingen zijn ook veel later nog terug te kijken.

Niet alle webinars zijn even interessant voor mensen die MyHeritage niet gebruiken. Maar er zijn zeker ook meerdere bij die u leuk zult vinden.

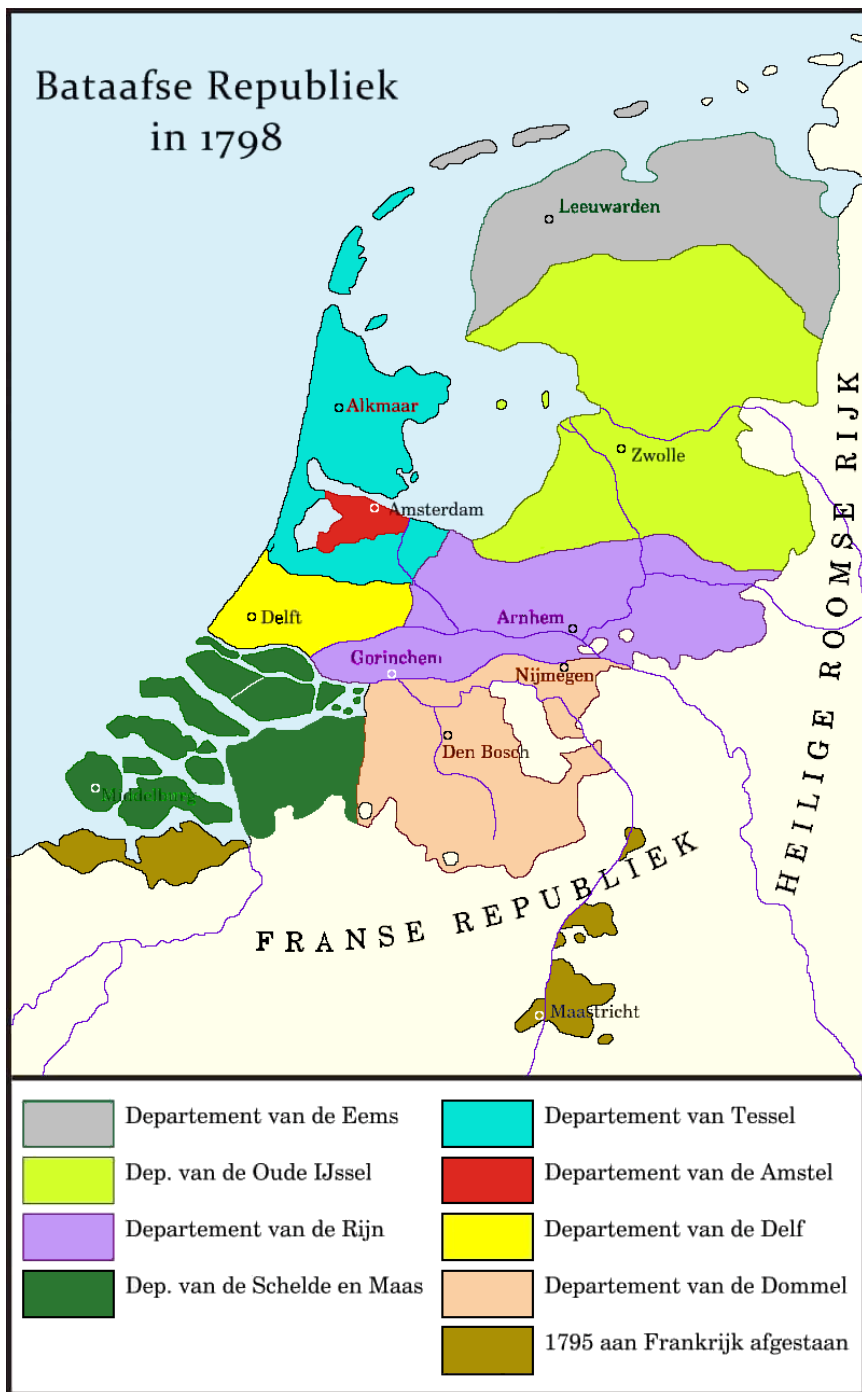
(<https://education.myheritage.nl/>)

Aardrijkskunde

Komt u ook wel eens plaatsnamen tegen die niet te vinden zijn? Bijvoorbeeld de vermelding Noorthoorn in een akte. Waar ligt of lag dat? Nordhorn in Duitsland? Misschien maar hoeft niet. Om daar achter te komen kan het *'Aardrykskundig Handboek der Bataafsche Republiek'* dat te vinden is op www.delpher.nl helpen

Mocht u het gemist hebben

In het eerste halfjaar van 2023 voegde *WieWasWie* weer een aantal nieuwe deelnemende archiefinstellingen toe aan de groeiende database: na het **Waterlands Archief** en het Regionaal Archief Zutphen hebben nu ook het Regionaal Archief Rivierenland en het **Gemeentearchief Zaanstad** zich aangesloten bij *WieWasWie*.

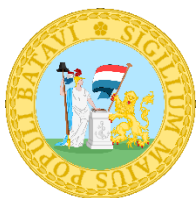

Genealogisch gereedschap

Kunnen handig zijn: deze twee kleurige kaarten van rond de eeuwwisseling 18^e / 19^e eeuw; het moment waarop genealogen het vaak moeilijker krijgen om hun familie verder terug te vinden.

Met excuses aan degenen die (enigszins) kleurenblind zijn of deze kaarten in zwartwit zien. Ze aanpassen was een te grote klus voor uw rompredactie.

Namen maanden tijdens de Bataafsche Republiek

De Bataafse Republiek (1795–1806) was een republiek die het grootste gedeelte van het huidige Nederland omvatte. De republiek was gevormd naar het voorbeeld en met militaire steun van de Franse Republiek, waarvan de Bataafse Republiek een zusterrepubliek was en de facto een vazalstaat. Bron:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Bataafse_Republiek

Onze huidige maandnamen (januari, februari, etc.) zijn allemaal van Latijnse oorsprong. Ze zijn vanaf de zevende eeuw langzaam maar zeker in gebruik gekomen. Daarvóór werden er benamingen gebruikt die 'Germaanser' aandeden. Daarvan zijn er enkele ook nu nog in gebruik. (zie verder <https://onzetaal.nl/taalloket/alternatieve-maandnamen>)

In 1793 werd de *Franse Republikeinse kalender* ingesteld in Nederland, en wel met terugwerkende kracht vanaf 22 september 1792, de datum waarop de Franse republiek was uitgeroepen. Deze deelde het jaar in twaalf maanden van elk drie tiendaagse weken.

Op 1 januari 1806 ging men weer verder met de *Gregoriaanse kalender*. Van 1806 tot 1810 was Napoleons broer Lodewijk Napoleon koning van het Koninkrijk Holland en hij schreef het gebruik van Oudhollandse namen voor de maanden

wettelijk voor. Je komt ze in die periode dan ook tegen in verschillende wettelijke akten.

In het koninkrijk der Nederlanden (1815) ging men weer over naar de benamingen uit het latijn.

Namen maanden tijdens de Bataafsche Republiek:

januari	louwmaand
februari	sprokkelmaand
maart	lentemaand
april	grasmaand
mei	bloeimaand
juni	zomermaand / wiedemaand
juli	hooimaand
augustus	oogstmaand
sept	herfstmaand
oktober	wijnmaand
november	slachtmaand
december	wintermaand

Veel gebruikte afkortingen op (Rotterdamse) gezinskaarten

Ambtsh	Ambtshalve	M.H.	Maatschappelijk Hulpbetoon (voorloper van Sociale Zaken)
Ann.	Annexatie	N.D.	niet dienstplichtig
A.R.	Alleenstaandenregister	N.(n.)e.	Natuurlijk (niet) erkend kind (in kolom <i>Verwantschap</i>)
Arr.Rb.	Arrondissementsrechtbank	O	Ondergeschikte (in kolom <i>Beroep/bedrijf</i>)
B.D.	Buitengewoon dienstplichtig	Ontz.O.M.	Onzet uit de ouderlijke macht
Bel. (toeg)	Administratieve aantekening over het informeren van de belasting- dienst over het vertrek van deze persoon	O.R.	Ouderdomsrente (+ nummer en kantoor van toekenning)
B.S.	Burgerlijke Stand	P	Pensioen
Contr.	Bij controle gebleken	P(nr+datum)	Paspoort
D	Gewoon dienstplichtig	P(v.t.)	Paspoort verlengd tot
Db.	Dienstbode	P.K.	Persoonskaart
Distr.	Distributie	P.P.	Pensioen van het ABP
D.S.K.	Distributie stamkaart (WO II)	Reg.	Register
Fam. P.	Familiepaspoort	S	Echtscheiding
G.D.	Gewoon dienstplichtig	Shv	Gescheiden huisvrouw van
Gev. B.S.	Geverifieerd in Burgerlijke Stand	SIJ	Schippersregister
G.K.	Gezinskaart	S.K.	Suppletiekaart (ook een soort gezinskaart)
G.R.	Gestichtregister	T	Scheiding van tafel en bed na vijf jaar
H.	Hoofd	Tvgd	Toeziend voogd
H.	Huwelijk (wanneer er in de kolom <i>Huwelijk</i> geen plaats vermeld staat en wel een datum, is de huwelijksplaats Rotterdam)	Vbl.	Rg. Verblijfsregister
Huisarb.	Huisarbeid	VD	Vreemdelingendienst
Hv	Huisvrouw (=echtgenote) van	V.D.	Voogdij
Inr. (nr.)	Iedere inrichting had een admini- stratief nummer	V.i.	Vorige inschrijving
Inw	Inwonend	V.o.(c)	Vertrokken onbekend waarheen (gebleken bij controle)
I.W.	Invaliditeitswet (met dossiernum- mers voor Sociale Zaken)	VT	Volkstelling
L.S.	Landstorm (uit vrijwilligers bestaande formatie van de Landmacht)	Z.b.	Zonder Beroep
		Z.R.	Zee-Risico, uitkering ingevolge de Oorlogszeeongevallenwet

Bron: Stadsarchief Rotterdam

Een veel uitgebreidere lijst van betekenissen van afkortingen gebruikt door de burger-
lijke stand vindt u op de site <https://www.uitdeoudekoektrommel.com/>
<https://www.uitdeoudekoektrommel.com/betekenis-afkortingen-bevolkingsregister/>

Wie onderzoek doet naar zijn familie-geschiedenis kan er bijna niet meer omheen zich te verdiepen in DNA, stelt ook het CBG/Centrum voor familiegeschiedenis. In juni organiseerde het CBG daarom samen met het Koninklijk

Genootschap voor Geslacht en Wapenkunde (KNGGW) een 'DNA-LAB'.

Dit Lab richtte zich op iedereen die DNA onderzoek wil doen als aanvulling op bronnen-onderzoek. Behalve een DNA Informatiemarkt werden er ook vijf lezingen gehouden door onder meer de bioloog en DNA-expert Evert-Jan Blom (*Van DNA-matchlijst naar bruikbare inzichten.*) en de geneticus en genealoog Maarten Larmuseau (*Bekende historische verwanten, DNA to the rescue!*)

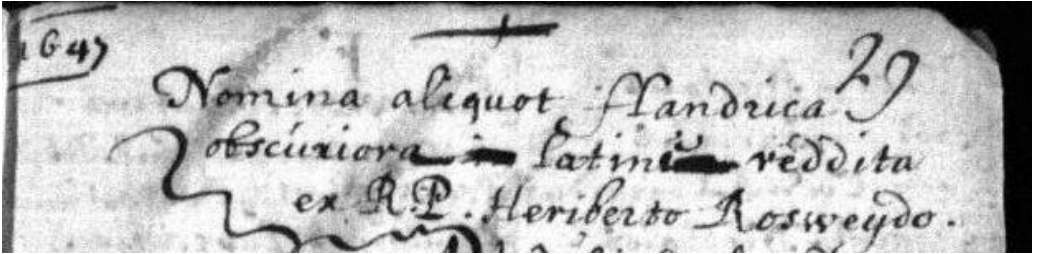
Deze lezingen zijn nu terug te kijken op [het YouTube kanaal van het CBG](https://www.youtube.com/channel/UCwLIHVCef0y8dW0nZKrng5k). Ze duren elk rond de 30 minuten (één drie kwartier).

https://www.youtube.com/playlist?list=PLj4XWkgj5_wLIHVCef0y8dW0nZKrng5k

Nederlandse of Latijnse namen

Op de (Engelstalige) site van John Boeren staat sinds begin dit jaar een bijzondere, heel bruikbare lijst van [Nederlandse voornamen en hun gelijkwaardige Latijnse variant](#). Hij vond deze in Vlaanderen.

De lijst is gedateerd 1647 en is vermoedelijk gebaseerd op het werk van Heribert Rosweyde, een in Utrecht geboren jezuïet overleden in 1629 in Antwerpen.

De lange lijst kan op twee manieren handig zijn. In rooms-katholieke parochie registers werd altijd de Latijnse gebruikt, terwijl in andere Nederlandstalige documenten dezelfde persoon genoemd werd met zijn/haar 'echte' naam. Een naam die ons vaker – door het gebruik van patroniemen – leidt tot een achternaam.

Had u ooit gedacht dat bijvoorbeeld **Boord** in het Latijn **Willibrordus** wordt of **Lijne Catharina**?

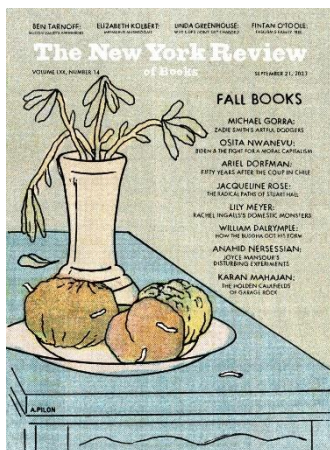
<https://www.antecedentia.com/2023/01/dutch-or-latin-names/>

Meer over Heribert Rosweyde vindt u op [Wikipedia](#) (meeste op de Franse pagina)

https://nl.wikipedia.org/wiki/Heribert_Rosweyde

Elke stamboom telt wel een of twee verminkte takken

Erik Wiersma

In de New York Review of Books van september 2023 staat een recensie van Review redacteur en academicus Fintan O'Toole. Hij bespreekt daarin twee eind vorig jaar verschenen boeken waarin in de VS geboren en getogen schrijvers vertellen over hun familiegeschiedenis en hun ontdekking dat zij een fascistische grootvaders hebben. Hij in Duitsland, zij in Letland.

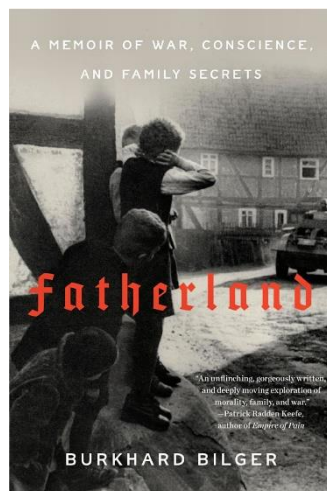
Als kind hadden zij beiden daar in de VS nog nooit van gehoord. En hoe zij nu dan, zoals hij zegt: 'de leemte tussen geschiedenis en herinnering' proberen te vullen.

In *Fatherland* doorzoekt Burkhard Bilger de verwarrende identiteiten van zijn Duitse grootvader: onderwijzer, soldaat, partijleider, verrader.

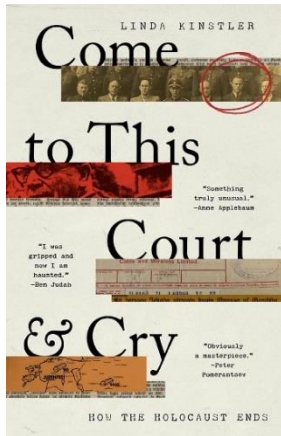
Deze grootvader Karl Gonner, werd lid van de nazi-partij in 1933. Hij ging naar de bijeenkomsten in Neurenberg. Hij hoorde dus precies hoe bloedserieus en bevooroordeeld Hitler was.

In 1940 werd hij naar de Elzas gestuurd, in het door de nazi's bezette Frankrijk, om toezicht te houden op een school. Hij bleef daar een loyaal partijlid tot 1944. Hij leidde de plaatselijke Hitlerjugend en was iemand die, zoals hij zelf zei, zeer vastbesloten was om de principes van het nationaalsocialisme naar voren te brengen. Iemand ook die nogal strikt vasthield aan de partijlijn.

En toch, toen het erop aankwam en de levens van mensen op het spel stonden, toonde hij op dat moment een bepaald soort moed. Althans

afhankelijk van wie je het vraagt, riskeerde hij daar zijn eigen leven om levens te redden of gaf hij bevelen die levens kosten. Of was het allebei?

'Come to This Court and Cry, How the holocaust ends' van Linda Kinstler, in het Nederlands vertaald als *'Zij die nooit zullen vergeten. De zoektocht naar mijn verdwenen grootvader'* is een heel ander verhaal. Terwijl de familie van haar moeder joods was, diende haar grootvader van vaders kant, Boris Kinstler, tijdens de tweede wereldoorlog in het Arajs Kommando²³, een Letse paramilitaire eenheid gelieerd aan de SS, en zou hij daarna mogelijk gewerkt hebben voor de NKVD; een voorloper van de KGB, de geheime dienst van de Sovjet-Unie. Hij verdween na de tweede wereldoorlog spoorloos.

Het knappe van dit boek is dat het naast een familiegeschiedenis met slachtoffers en daders ook een gigantisch cold case-onderzoek is. En daarnaast goede beschouwingen biedt over onderwerpen als geschiedenis, recht, de Letse identiteit, Franz Kafka, en de politiek van de herinnering. Wat ik het interessante aan O'Tooles recensie vind, is de gedachte dat het huidige verwantschapsonderzoek er ondanks alles wat er gebeurd is in de nazitijd en daarvoor er toch nog te vaak vanuit gaat dat ieder mens in belangrijke mate wordt bepaald door zijn afkomst: je bent wat in je bloed zit. Een idee al verwoord door Charles Darwin die zei dat 'het natuurlijke systeem genealogisch is qua indeling, als een stamboom.' En dat we ons daar van bewust moeten zijn.⁴

² Mocht u zelf onderzoek willen doen in Estland: Estland is nu een paradijs voor digitaal familie- en genealogisch onderzoek. Het land is binnen Europa namelijk koploper in digitalisering. Een goede plek om te beginnen is de [Engelstalige startpagina](https://www.ra.ee/vau/index.php/en) van de virtuele leeszaal van het Nationaal Archief van Estland. Na de gratis registratie heeft u dan toegang tot de volkstellingen van de 18e en 19e eeuw (tot 1890 meestal in het Duits, daarna in het Russisch), lijsten van kerkleden, beeldbanken en nog veel meer. En doorzoekbaar met Transkribus! (<https://www.ra.ee/vau/index.php/en>)

³ Het Sonderkommando Arājs was verantwoordelijk voor de uitroeiing van de helft van de Joden die zijn omgekomen tijdens de Holocaust in Letland. Zo brandden zij onder meer het getto van Riga plat en pleegden zij de massamoord op ongeveer 25.000 Joden in het Rumbula-woud.

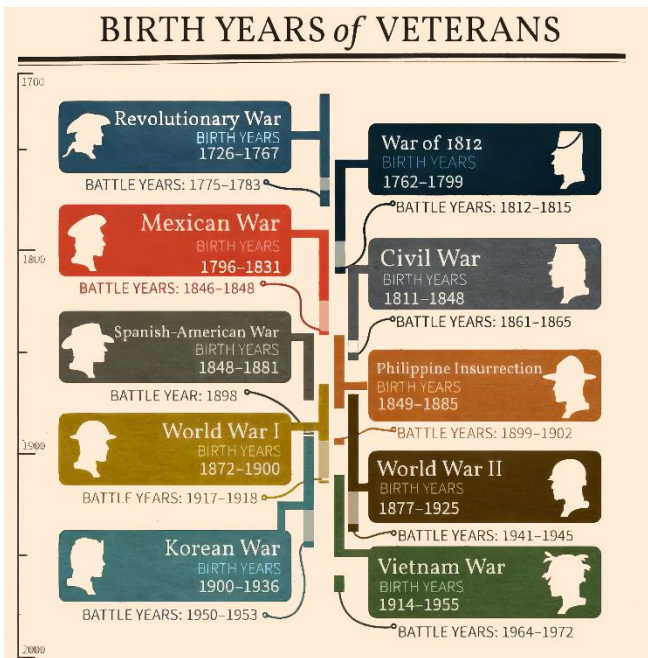
⁴ Overigens zijn er in Nederland natuurlijk ook veel van dit soort boeken verschenen. En zal de openstelling van de archieven van het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging per 01-01-2024 zeker voor nog meer publicaties zorgen. (Zoals u weet heeft 1 op de 3 Nederlanders, 4 à 5% van de bevolking, 'foute' voorouders.)

Geboortedata en oorlogen

Erik Wiersma

Lang dachten wij dat de in onze familie zeer geliefde stief-opa van mijn opa – geboren in Saksen-Anhalt – gevochten had in de Frans-Duitse oorlog en snel daarna, oorlogsmoe, naar Nederland was gekomen. Nu weten we dat het ook een andere oorlog kan zijn geweest. Hij overleed namelijk in 1914 in het *verzorgingstehuis voor militairen Bronbeek*.

Geboren begin 1846 had de Frans-Duitse oorlog als het gaat om zijn leeftijd prima gekund. En de verhalen van mijn opa over hem in en direct na die oorlog pasten ogenschijnlijk goed. Tot we nog niet zolang geleden onder meer zijn overlijdensakte vonden. En we opnieuw naar zijn tijd gingen kijken voordat hij in Amsterdam achtereenvolgens ziekenoppassende, baardscheerder, barbier en tenslotte winkelier in tabak en sigaren werd. Ik hoop hier in een later artikel nog eens op terug te komen.

Waarschijnlijk kent u dit soort schema's wel. In de VS en de Angelsaksische wereld zijn ze er kwistig mee.

Informatie over militairen is in Nederland moeilijk te vinden. Het is er wel, maar verspreid. Verschillende van uw redactieleden liepen hier recent tegenaan. En dan helpt het niet als schema's zoals hier-naast ontbreken.

Dat bracht ons op het idee om zelf, voorlopig vanaf de Patriottentijd tot nu, zo'n schema te maken. Waarbij we waarschijnlijk ook nog onderscheid moeten maken tussen Nederland en de overzeese gebiedsdelen. De lijst oorlogen waar Nederland bij betrokken is, staat

hiernaast. Kunt u ons helpen de vraag te beantwoorden in welk jaar mensen geboren kunnen zijn als ze in zo'n oorlog meevochten? De mailbox van de redactie staat voor u open! (En nee, we maken geen onderscheid tussen beroeps en dienstplichtigen.)

Wat iemands geboortedatum zegt over in welke oorlogen deze misschien gevochten heeft

Let wel: personen die heel jong of heel oud dienden kunnen buiten deze marges/grenzen vallen

2014	2019	Interventie tegen Islamitische Staat		
2011	2011	Opstand in Libië		
2001	2021	Oorlog in Afghanistan		
2003	2011	Irakoorlog		
1991	2003	Iraakse no-flyzones		
1990	1991	Golfoorlog		
1950	1953	Koreaanse Oorlog		
1945	1949	Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (Politie acties)		
1939	1945	Tweede Wereldoorlog		
		1906	1908	Expeditie naar Bali
		1903	1903	Expeditie naar Korintji
		1894	1894	Lombok-oorlog
		1873	1914	Atjehoorlog
		1868	1868	Vijfde expeditie naar Bali
		1859	1868	Expeditie naar de Pasoemah-landen
		1859	1863	Bandjermasinse Oorlog
		1859	1860	Bonische expedities
		1858	1858	Vierde expeditie naar Bali
		1849	1849	Derde expeditie naar Bali
		1848	1848	Tweede expeditie naar Bali
		1846	1846	Eerste expeditie naar Bali
		1830	1839	Belgische Revolutie
		1825	1830	Java-oorlog
		1824	1832	Tweede Padri-oorlog
		1824	1825	Bonische expedities
		1821	1825	Tweede expeditie naar Palembang
		1819	1819	Eerste expeditie naar Palembang
		1803	1824	Eerste Padri-oorlog
		1811	1811	Invasie van Java
		1810	1810	Britse verovering van de Banda-eilanden
1804	1804	Slag om Suriname		
1803	1815	Napoleontische oorlogen		
1798	1802	Tweede Coalitieoorlog		
1792	1795	Eerste Coalitieoorlog (vooral Franse veldtocht in de Nederlanden)		
1786	1787	Gevechten in de Patriottentijd		

Bronnen:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_oorlogen_van_Nederland

<https://www.ruimbegrip.nl/bij-hoeveel-oorlogen-is-nederland-betrokken-geweest/>

Afdelingsbestuur

Voorzitter	K.E. (Ed) Mensink, voorzitter-asd@ngv.nl	
Secretaris, Redactie	W.B. (Wil) Furrer-Kroes secretaris-asd@ngv.nl	035 5267814
Lid, Communicatie, Webredacteur,	M.J. (Monique) Plat, webredacteur-asd@ngv.nl	
Penningmeester (wnd.)	penningmeester-asd@ngv.nl	020-7709309
Lid, Ledenadministratie	E.A.M. (Liesbeth) Stricker, liesbeth.stricker@planet.nl	
Afdelingsbibliotheek	secretaris-asd@ngv.nl	
Onze afdeling op Facebook	https://www.facebook.com/ngvasd/	

Lid worden van de NGV? Uw adres wijzigen? Dat en meer regelt u via:
ledenadministratie@ngv.nl Of per post via:

NGV-ledenadministratie,
Postbus 50,
3989 CB BUNNIK.

Redactie Amstelland

Harry Bovenkerk (contactpersoon), Mw. Wil Furrer-Kroes, ook verzending, Hans Clever, Erik Wiersma, eindredactie / opmaak.

Druk: Total Copy, Aalsmeer

Amstelland 132 verschijnt rond de jaarwisseling
Kopij & tips en ideeën graag naar
Harry Bovenkerk, amstelland@mailbox.org 06 1425 9954

Amstelland is een uitgave van NGV-afdeling Amsterdam e.o.

Opgericht 10 februari 1948

De afdeling omvat de gemeenten Amsterdam, Ouder-Amstel, Amstelveen, Diemen, Muiden, Weesp, Uithoorn, Aalsmeer, en een deel van Ronde Venen, Haarlemmermeer, Nieuwkoop en Wijdereen.

Auteursrechten: © 2023 bij NGV afd. Amsterdam e.o. en/of auteurs. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Abonnement: Leden van de afdeling Amsterdam en omstreken ontvangen Amstelland gratis.

Andere NGV-leden ontvangen het blad eveneens gratis na bijkomend lidmaatschap van onze afdeling. Ook niet-leden kunnen zich abonneren. Meer informatie hierover bij penningmeester-asd@ngv.nl.